

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

IV. An differentia sit perfectior genere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95346](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95346)

fonale respectu Speciei, hominis v. g. sensitivum respectu Generis, animalis v. g. non est unum & multa ut multa, ergo, &c. Probatur minor, quia Species & Genus simpliciter accepta, sunt plura Individua concepta per modum unius, ut sæpe dictum est, ergo, &c.

DCXXVII. Obijcies tamen 1°. Differentia est 3um. prædicabile respectu ejus, respectu cujus est Differentia, sed est Differentia respectu Speciei vel Generis simpliciter sumpti, ergo &c. Probatur minor quia si specifica, Speciem constituit & distinguit à quolibet alio; si generica, Genus constituit & distinguit à quolibet alio, ergo, &c.

DCXXIX. Respondeo distinguendo majorem. Differentia est 3um. prædicabile respectu ejus, respectu cujus est Differentia prædicabilis, concedo majorem: respectu ejus, respectu cujus est Differentia Metaphysica, id est constitutiva & distinctiva, nego majorem: quia illa ut talis, cum etiam ut talis in Individuis reperiatur, non potest esse Universalis.

DCXXX. Obijcies 2°. proprium est Differentiæ ut est 3um. prædicabile prædicari in quale quid de multis; sed id habere non potest respectu Individuorum, ergo id habet respectu Speciei, vel Generis.

DCXXXI. Respondeo negando majorem: non enim est proprium tertii prædicabilis prædicari in quale quid; sed ut summum, esse aptum prædicari in quale quid; nam prædicari in quale quid, est prædicari essentialiter respectu unius partis, & accidentaliter respectu alterius partis ejus, de quo prædicatur; non potest autem esse aptum prædicari accidentaliter respectu unius partis, nisi sumptum in abstracto; in abstracto verò non prædicatur, ut sæpe dictum est: si tamen intelligatur major, de prædicari aptitudine & non actu, illà transire permissa, (de quo infra) respondeo negando minorem; nam illa diversa prædicari includunt duas partes, unam genericam respectu cujus Differentia specifica apta est prædicari in quale; & aliam specificam, respectu cujus Differentia apta est prædicari in quid; imò respectu Individuorum tantum, id potest; quia illa sola sunt multa ut multa, ut vidimus.

RESOLUTIO III.

DCXXXII. Dico 3°. Differentia est 3um. prædicabile respectu Speciei, vel Generis personaliter sumpti. Ita Authores communiter.

DCXXXIII. Probatur, quia Differentia respectu Speciei, vel Generis personaliter sumpti, est unum sub 1^a. intentione formali differentificante, & multa ut multa à parte rei; sed ad 3um. prædicabile nihil aliud requiritur, ergo, &c. Major patet, pro 1^a. parte: probatur pro 2^a, quia species vel Genus personaliter sumptum, nihil aliud est, quàm multa individua concepta secundum ea, quæ habent ante intellectum, quomodo sunt multa ut multa à parte rei, ergo, &c. Hinc

DCXXXIV. Collige, rationalitatem respectu hominis simpliciter sumpti (& sic de aliis) non magis esse Universalem, quàm unum sub conceptu respectu unius sub conceptu ut talis; nam homo simpliciter sumptus non est multa ut multa; sed multa ut unum sub conceptu, sive multa concepta per modum unius; secus tamen respectu hominis personaliter sumpti, propter oppositam rationem.

DVBIVM III.

An Differentia sit 3um. prædicabile, sumpta in abstracto, an in concreto.

DCXXV. Antè Resolutionem Suppono, Dubium procedere de definito quod & accidentali, in definitione Differentiæ, ut v. g. de rationali, an ut rationale; an ut rationalitas, sit 3um. prædicabile. Hoc supposito, sit

RESOLUTIO I.

DCXXVI. Dico 1°. Differentia ut sic sumpta, non potest esse 3um. prædicabile in concreto. Est Eximii P.M.N. Bachonis Disp. 3. cit.

DCXXVII. Probatur, quia in concreto non est apta prædicari de multis, ut pars formalis essentiæ Universalis eorum, de quibus apta est prædicari ut Differentia; sed 3um. prædicabile debet esse tale, ergo, &c. Probatur major: quia sicut in concreto, non est pars formalis essentiæ Universalis eorum, sed ipsamet essentia eorum singularis; ita nec in concreto est apta prædicari de multis, &c. ergo &c.

DCXXVIII. Confirmatur, rationale v. g. in concreto importat ea omnia confusè, de quibus aptum est prædicari; sed illa non sunt apta prædicari de seipsis; ut pars formalis essentiæ suæ Universalis, sed ut eadem secum, ut æqualia sibi ipsis, &c. ac proinde, ut tota essentia singularis, ergo, &c.

DCXXXIX. Pro solutione objectionum, vide Disp. 3^a. Dub. 2um.

RESOLUTIO II.

DCXL. Dico 2°. Differentia ut sic sumpta est 3um. prædicabile in abstracto.

DCXLI. Probatur: rationale v. g. aliquo sensu est 3um. prædicabile; non in concreto, ut Resol. 1^a. vidimus; & alioqui omnia prædicabilia essent eodem modo prædicabilia, scilicet ut æquale de æquali; ergo in abstracto.

DCXLII. Confirmatur: rationalitas v. g. est unum aptum, &c. affirmari de Petro & Paulo ut pars formalis essentiæ Universalis eorum; ergo & 3um. prædicabile. Consequentia tenet à definitione: probatur major, Objectionum Solutione, pro qua vide Dubium 2um. Resolutione 1^a. citatum.

DVBIVM IV.

An Differentia sit perfectior Genere.

DCXLIII. Antè Resolutionem Suppono, Dubium procedere de definito quod & accidentali in definitione Differentiæ, idque juxta triplicem ejus considerationem, v. g. an sit perfectior Genere, ex modo prædicandi: an in genere entis Metaphysici materialiter & obiectivè sumpti: an in Genere entis Metaphysici formaliter, & ut sub conceptu sumpti. Pro quo sit

RESOLUTIO I.

DCXLIV. Dico 1°. contra P. Ovidum, & alios communiter. Differentia ex parte modi prædicandi est perfectior Genere ut Genere. Probatur: perfectio modi prædicandi sequitur modum se habendi ad essentiam Universalem Individuorum; sed modus, quo se habet Differentia ad

essen-

essentiam Vniuersalem Individuorum, est perfectior modo, quo se habet Genus ad eandem, ergo, &c. Probat minor, quia Differentia se habet ut forma, ut determinativa & perfectiva Generis; Genus verò ut materia, ut determinabile, perfectibile, &c. juxta illud D. Thomæ. 1^a. p. q. 50. art. 4. ad 1um: *Discendum ergo quod Differentia est nobilior Genere, sicut determinatum indeterminato, &c.* Et de spiritualibus creaturis, art. 8. ad 9um Illud, quod constituit in Specie, est nobilior eo, quod constituit in Genere, sicut determinatum indeterminato. Sed hic modus se habendi ad essentiam Vniuersalem Individuorum est imperfectior, ut vel ipsum lumen naturæ docet, ergo, &c. Probat major, quia ideo Species apta est prædicari ut tota essentia, quia se habet ad Individua ut tota essentia Vniuersalis eorum. Item ideo Genus aptum est prædicari ut pars materialis, quia ad dictam essentiam se habet ut pars materialis, ergo &c.

DCXLV. Obicies tamen 1°. Genus se habet ad essentiam Vniuersalem Individuorum, ut includens omnes gradus se superiores, Differentia ut nullo ex superioribus includens, ergo modus, quo se habet Genus ad essentiam Vniuersalem Individuorum, est perfectior modo, quo se habet Differentia ad eandem; ac per consequens, Genus ex parte modi prædicandi, est perfectius Differentia.

DCXLVI. Respondeo distinguendo antecedens: Genus ut Genus formaliter, se habet ad essentiam Vniuersalem Individuorum ut includens, &c. nego antecedens; quia ad Genus ut Genus formaliter, satis est, si sit pars determinabilis, perfectibilis, &c. nam in communi sententia parum refert, an in definitione sit Genus supremum cum Differentia atoma, quomodo Genus pauciores gradus includit, quam Differentia, de quo nos dubio sequenti: Genus ut tale Genus, id est, ut infimum v.g. faciens definitionem cum Differentia atoma præcisissimè sumpta, includit omnes gradus, &c. concedo antecedens; sed inde nihil contra nos; quia id non habet ex ratione Generis, neque ex ratione se habendi ad essentiam Vniuersalem Individuorum, sed potius ex modo se habendi ad Differentiam Vniuersalem coru, supplere debens, quod in ipsa deficit.

DCXLVII. Obicies 2°. Genus prædicatur in quid per modum per se stantis, Differentia in quale per modum adjacentis; sed sicut perfectius est, per se stare, quam adiacere; ita perfectius est prædicari per modum per se stantis, quam prædicari per modum adjacentis: ergo, &c.

DCXLVIII. Respondeo negando maiorem, pro qua vide Disp. 3^a. de Genere. Dub. 1um. Prædicari enim in quid, est prædicari essentialiter, prædicari verò in quale, est prædicari accidentaliter; Differentia autem non minus est apta prædicari in quid, quam Genus. Vnde Aristoteles 4°. Metaph. c. 3°. dicit simpliciter, *Differentiam prædicari in quid.* 1°. Posterior: Text. 21. utramq; definitionis partem, (scilicet Genus & Differentiam) quidditative prædicari. Deinde Genus, imò etiam Species, non minus aptum est prædicari in quale, quam Differentia: nam Aristoteles cap. de subst. & 7°. Metaph. Text. 48. dicit: *Genera, Species & Vniuersim, quæ prædicantur Vniuersaliter, non significare quid (puta tantum) sed quale.* Et ratio esse potest; quia, sicut rationale aptum est prædicari in quale, eo quod non sit de essetia alterius partis ejus, de quo ut toto, aptum est prædicari; ita cætera Vniuersalia, & nominatim Genus & Species (de quibus tantum potest esse difficultas) sunt apta prædi-

cari in quale, quia non sunt de essetia alterius partis ejus de quo apta sunt prædicari: Genus enim, v.g. animal, ita aptum est de Petro prædicari, ut non sit de essetia rationalitatis aut Petreitis contentorum in Petro; Species verò v.g. homo, de Petro etiam, ita est apta prædicari, ut non sit de essetia Petreitis. Hinc

DCXLIX. Colliges, non esse proprium Differentiæ, esse aptum prædicari de multis in quale quid, sed etiam Generi & Speciei convenire: nam interroganti quale quid est homo? rectè respondetur, est animal: item quale quid est Petrus? rectè respondetur est homo: quia hujus interrogationis quale quid est homo? hic est sensus; *quidnam de homine prædicatur essentialiter & accidentaliter*; ad quod rectè respondetur, animal. Idem dic proportionaliter de hac interrogatione, quale quid est Petrus?

RESOLUTIO II.

DCL. Dico 2°. Differentia in genere entis Metaphysici objectivè & materialiter, non est perfectior, nec imperfectior Genere; sed æqualis. Probat; quia Differentia ut sic, non distinguitur materialiter & objectivè à Genere; nec è contrà Genus à Differentia, ergo, &c. Antecedens patet; quia, ex suprà probatis, gradus Metaphysici sunt intrinsecè & objectivè indivisibiliter idè, ergo, &c.

RESOLUTIO III.

DCLI. Dico 3°. contra PP. Nostros Complut. Arriagam hic, Oviedum & plures alios, Differentia in Genere entis Metaphysici formaliter, & secundum modum suum essendi sub conceptu, est imperfectior Genere.

DCLII. Probat; quia Differentia ut sic, nullum gradum è superioribus, imò ne quidem ens includit; Genus verò includit gradus omnes se superiores, etiam ens, ergo ut sic est imperfectior Genere: consequentia patet; quia sicut ens perfectus est, quam non ens; ita à fortiori perfectius est Genus, quam Differentia.

DCLIII. Probat antecedens pro 1^a. parte: quia ut sic, ita sumitur, ut sit tantum & præcisè Differentia Speciei constitutiva & distinctiva illius à quolibet, ad quod non requiritur ut includat ens, pro ut à simili constat, ex dictis Disp. 5. Dub. 2°. de hæccitate propriissimè sumpta.

DCLIV. Probat antecedens pro 2^a. parte: quia non possum concipere animal, nisi concipiam vivens sensitivum; nec vivens, nisi concipiam gradus superiores, & sic de aliis, ergo, &c.

DCLV. Obicies tamen 1°. cum P. Oviedo in Genere entis forma est nobilior materiâ, determinativè nobilior determinabili; sed Differentia se habet ut forma, & ut determinativa, Genus ut materia, & ut determinabile, ergo in Genere entis, Differentia est perfectior Genere. Ita fere PP. Complut. ex D. Thoma num. 66. citato.

DCLVI. Respondeo distinguendo maiorem: in Genere entis Physici, & ex conceptu formæ in Genere, forma est nobilior materiâ acceptâ in Genere entis Physici, & secundum cōceptum materiæ in Genere, concedo maiorem: nec mirum, quia materia ut sic præcisè, dicit imperfectionem, & perfectibilitatem subjectivam, forma verò ut sic præcisè perfectionem & perfectivitatem informativam: in Genere entis Metaphysici formaliter, & secundum modum essendi sub conceptu, nego maiorem; nam quan-

quantumvis Genus formaliter & ut sub conceptu Generis, secundum modum se habendi ad essentiam Vniuersalem Individuorum, dicat perfectibilitatem & determinabilitatem; eam tamen non dicit secundum modum essendi; sed præcisè perfectiones positivas, quas includit, ut substantiæ, entis, &c. Differentia verò, si sumatur formaliter & ut sub conceptu Differentiæ Metaphysicæ, dicit quidem perfectivitatem secundum modum se habendi ad dictam essentiam, nullam tamen dicit perfectionem positivam secundum modum essendi, quia secundum illum ne quidem ens includit, prout suprà diximus. Hinc

DCLVII. Colliges, differentiam in Genere entis Metaphysici, absolute dicendam imperfectiorem Genere; quia absolute perfectius est, esse perfectibile secundum modum se habendi ad dictam essentiam, & dicere perfectiones positivas substantiæ, entis, &c. quam esse sine ulla perfectione positiva secundum modum essendi, modo quodam intellectu & præcisivo, perfectivum secundum modum se habendi ad essentiam, &c.

DCLVIII. Obijcies 2º. cum P. Atriaga, quo magis aliquid recedit à nudo conceptu entis, eo perfectius est; sed Differentiæ magis recedunt à nudo conceptu entis, quam Genus, quod dividunt; ergò sunt in Genere entis seu Metaphysicè perfectiores Genere.

DCLIX. Respondeo distinguendo maiorem: quo magis aliquid recedit à nudo conceptu entis per rectam lineam prædicamentalem, eo perfectius est, concedo maiorem: per indirectam, nego maiorem. Genera autè & Species recedunt per rectam lineam, Differentiæ per indirectam; unde fit, quòd sint imperfectiores Genere, & non includant, ut sub conceptu Differentiæ, gradus superiores, prout dubio sequenti dicitur; licet eos includant ex parte objecti; quia sicut ex parte illius omnes gradus sunt ens, & è contra, ens omnes gradus, (nam non datur in re simplici nisi unus gradus objectivè indivisibilis ut Tract. 1. Disp. 2. fusè probatum est) non datur maior recessus unius, quam alterius gradus ex parte objecti, à nudo conceptu entis.

DCLX. Obijcies 3º. Differentia secundum modum se habendi ad essentiam Vniuersalem Individuorum est perfectior Genere juxta Resol. 1^{am}; ergò & secundum modum suum essendi sub conceptu. Probatur consequentia, quia modus se habendi ad dictam essentiam, sequitur modum essendi sub conceptu, ergò, &c.

DCLXI. Respondeo negando consequentiam: ad ejus probationem, nego assumptum, nam modus se habendi ad dictam essentiam, sumitur ab analogia sive similitudine ad materiam vel formam, vel ad conflatum ex utraque; si enim prædicatum se habeat ad essentiam Vniuersalem Individuorum, ut se habet materia ad essentiam Physicam eorum, dicitur se habere ut determinabile & ut Genus; si verò, ut se habet forma, dicitur se habere ut determinativum & ut Differentia; si ut conflatum ex utraq; dicitur tota essentia & Species: determinativum autem in Genere est (ut dictum est) perfectius determinabili in Genere; ac per consequens Differentia secundum modum prædicandi est perfectior Genere propter perfectiorem modum se habendi, &c. modus autem essendi sub conceptu sumitur à prædicatis intrinsicis ipsius talis entis, diciturq; illud habere nobiliorem modum essendi, quod includit plura & perfectiora prædicata essentialia, ut constat ex Specie comparata ad Genus; non autem dicitur habere perfectiorem modum se habendi ad es-

sentiam Vniuersalem Individuorum, illud quod plura & perfectiora prædicata includit; alioqui modus animalis se habendi ad essentiam Vniuersalem Petri v.g. esset perfectior modo, quò se habet substantia ad illam; cum tamen hæc, utpotè determinabilior animalis, dicat maiorem analogiam & similitudinem (à qua sumitur perfectio modi se habendi ad essentiam, &c.) cum materia, quam animal.

DVBIVM V.

An Genus in suo conceptu formali includat Differentias inferiores: vel è contra an inferiores includant Genus. Item an Differentia Superior inferiores: vel è contra Inferior includat Superiores.

Ante Resolutionem
DCLXII. A Suppono, Dubium non procedere de Genere aut Differentia materialiter, pro eo quod dicunt in recto, vel objectivè pro eo quod dicunt ex parte objecti, quia certum est Genus ut sic, includere Differentias inferiores & è contra; item Differentias superiores ut sic includere inferiores, & è contra; sed dubium procedit de Genere aut Differentia formaliter pro eo, quod dicunt in obliquo, & prout se tenent ex parte actus Genus ut Genus, Differentiam ut Differentiam considerantis, ut sit sensus; an animalitas in suo conceptu formali includat rationalitatem & irrationalitatem, vel è contra; an rationalitas & irrationalitas animalitatem: item an sensitivitas includat rationalitatem & irrationalitatem, vel è contra, rationalitas & irrationalitas sensitivitatem, aut vitam, aut materialitatem: hoc supposito, fit

RESOLUTIO I.

DCLXIII. Dico 1º. Genus non includit in suo conceptu formali sive formaliter Differentias inferiores, per quas contrahitur & dividitur; ita Philosophi communiter.

DCLXIV. Probatur 1º. quia duo opposita in conceptu formali unius rei nequeunt includi: sed duæ differentiæ inferiores, per quas Genus contrahitur & dividitur, sunt oppositæ, saltem quoad prædicationem, ergò, &c. Major est Aristotelis 7º. Metaph. Text. 42º. probatur minor, quia rationalitas v. g. affirmari non potest de irrationalitate, nec è contra, sicut nec homo de bruto, vel è contra, ergò, &c.

DCLXV. Probatur 2º. quia alioqui Genus, ut consideranti patebit, non esset Genus; sed plures Species, non totum potentiale respectu Speciei, sed totum actuale, contra rationem, & Arist. 2º. Post. c. 8. ubi ait: *Supponatur tale esse Genus; ut sit secundum potentiam in pluribus. Quod sequitur. D. Thom. pluribus locis & nominatim lect. 13. & Opusc. 42. c. 9. ergò, &c.*

DCLXVI. Probatur 3º. quia alioqui in definitione hominis v. g. rationalitas bis poneretur, semel explicitè, semel implicitè in animalitate seu Genere, sed hoc est nugatorium, ut vel ipse Aristoteles conclusionè 2ª. citandus notavit, ergò, &c.

RESOLUTIO II.

DCLXVII. Dico 2º. Differentia non includit in suo conceptu formali Genus, quòd contrahit, & dividit: ita celebres Thomistæ & alii communiter, contra Sonæm. 7. Metaph. q. 37.

DCLXVIII. Probatur 1º. quia hoc ipso, quòd Differentiæ includerent formaliter Genus, Genus non esset Genus, ergò, &c. Consequentia patet, probatur antecedens